

Týždeň od 6. do 12. júla 2008

PAVOL KÁŽE SVETU – „PRE VŠETKÝCH VŠETKÝM“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Sk 11,19-26; 13,16-42; 17,18-34

ZÁKLADNÝ VERŠ

Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. (1 Kor 9,22)

HLAVNÁ MYŠLIENKA

V snahe priniesť svetu evanjelium nám apoštol Pavol zanecháva príklad. Spôsob, akým predstavujeme posolstvo o Bohu, musíme prispôbiť situácii a kultúre, v ktorej ho prinášame.

Adventistickí misijní priekopníci čoskoro zistili, že prítomnú pravdu potrebujú predstaviť spôsobom, ktorý je najbližší danej kultúre. Globálna misia Cirkvi adventistov s. d. podporuje výskum misijných metód, ktoré pomáhajú priblížiť sa k ľuďom iných náboženstiev a kultúr. Skôr ako sa nám podarí efektívne komunikovať s inými ľuďmi, potrebujeme pochopiť ich kultúru a spôsob myslenia.

V tejto úlohe budeme hovoriť o tom, čo znamená prispôbiť spôsob zvestovania nášho posolstva ľuďom, ktorí žijú v iných pomeroch. Budeme sledovať, akým spôsobom priblížil Pavol – v otázkach viery zásadný a nekompromisný človek – posolstvo o Ježišovi konkrétnym poslucháčom. Naučíme sa od Pavla, ako lepšie osloviť ľudí aktuálnym posolstvom evanjelia.

PREHLAD TÝŽDŇA

- Špión, alebo obrátený kresťan? Výnimočné obdarovanie učeníka Barnabáša.
- Každá kultúra si vyžaduje osobitý prístup.
- Ako zvestovať to isté posolstvo Židom, pohanom, filozofom, jednoduchým ľuďom...
- Naša taktnosť v reakcii na bludné učenia.
- Prvoradé poslanie každého založeného zboru.

PAVOL POVZBUDENÝ DO MISIE

Po Pavlovej skúsenosti na ceste do Damasku si niektorí apoštolovia neboli istí, či sa z neho naozaj stal Ježišov učeník. (Sk 9,26) Možno mali strach, že bol vyslaný ako špión, aby prenikol do cirkvi a spôsobil ďalšie problémy. Barnabáš sa ho však zastal. Barnabáš bol „dobrý muž, plný Ducha Svätého a viery“. (Sk 11,24) Na začiatku Pavlovej služby mu poskytol neoceniteľnú pomoc.

? Aké boli začiatky cirkvi v Antiochii? Bolo misijné snaženie úspešné?
Sk 11,19-24

Keď sa predstavitelia cirkvi v Jeruzaleme do počuli o novej skupine veriacich v Antiochii, ktorá bola v tom čase jedným z troch hlavných miest Rímskej ríše, hneď tam vyslali Barnabáša, veľmi váženého človeka, aby pomohol cirkvi duchovne i organizačne.

? Prečo si Barnabáš vybral za svojho pomocníka práve Pavla? Sk 11,24-26

Kniha Skutky apoštolov je plná nečakaných zvrátov – z prenasledovateľa Saula sa stáva misionár Pavol; evanjelium o spasení sa stáva dobrou správou pre všetkých, nielen pre Židov; Pavol slúži cirkvi (zboru), ktorý vznikol nepriamo ako dôsledok jeho prenasledovania.

Barnabáš a Pavol sa venovali zboru v Antiochii celý rok. Keď spoločenstvo zosilnelo, rozvinul sa medzi nimi duch spolupatričnosti, súcitu a služby. Noví nasledovníci Ježiša Krista poslali finančnú pomoc svojim bratom a sestrám v Judsku, ktorí trpeli v dôsledku veľkého hladu. (Sk 11,28-30) To znamená, že si nezhromažďovali požehnanie len pre seba, ale keď videli potrebu, boli pripravení pomôcť.

Keď sa cirkev v Jeruzaleme do počula o tom, čo sa deje v Antiochii, vyslala Barnabáša, aby tam pracoval. A Barnabáš, ktorý vedel o Pavlovom povolani, prizval ho k spolupráci. Keď sa neskôr tento zbor do počul o strádani jeruzalemskej cirkvi, poslal jej pomoc.

? Čo nám tento príbeh hovorí o pomoci iným, keď sme my sami boli obdarovaní?

- Prenasledovanie = cesta šírenia kresťanstva.
- Výnimočné obdarovanie učeníka Barnabáša.
- Ako si môžu zbory navzájom pomáhať v misijnej službe.

„PRE VŠETKÝCH VŠETKÝM“

Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. (1 Kor 9,22)

Čo má Pavol na mysli, keď hovorí, že „pre všetkých sa stal všetkým“? Môžeme si byť istí, že nech to znamená čokoľvek, apoštol neobhaja kompromisy. Nehovorí o tom, že menil evanjelium, učenie, etiku alebo ktorúkoľvek pravdu Božieho slova. Hovorí, že tieto veci sa snažil predstaviť takým pritažlivým a pochopiteľným spôsobom, ako to bolo v iných kultúrach len možné.

Pavlov prístup môžeme stručne vyjadriť takto: Aby oslovil rôznych ľudí, použil rôzne metódy. Napríklad v snahe osloviť Židov Pavol prišiel do mesta, navštívil synagógu a učil. (Sk 9,19-22; 13,14-16)

Pavlov spôsob zvestovania Židom:

❓ Prečítaj si Sk 13,16-42. Kde Pavol začína a končí svoj krátky prehľad biblických dejín? Na ktorú autoritu sa odvoláva, keď chce dokázať, že Ježiš je Mesiáš? Čo nám to hovorí o Pavlovom postoji k židovskému ľudu?

Pavlov spôsob zvestovania pohanom:

❓ Prečítaj si Sk 14,8-18. Čím sa líši spôsob, ako sa Pavol prihovára pohanom – ktorí nepoznali a neverili Starej zmluve – od toho, čo hovorí Židom?

Pavol sa v druhom prípade vôbec neodvoláva na Písmo ako autoritu (vo verši 15 naráža na Starú zmluvu, ale takým spôsobom, akoby citoval básnika, nie autoritu). Skôr sa odvoláva na prírodu a dôkazy, ktoré nám o Bohu Stvoriteľovi poskytuje príroda. Pripomína tiež zbytočnosť uctievania model.

❓ Ako ďaleko by sme mali ísť v našej snahe a ochote osloviť ľudí v ich vlastnej kultúre? Ako sa vyhnúť nebezpečenstvu, že zjídeme príďaleko, a v snahe šíriť pravdu budeme robiť kompromisy s pravdou?

- Každá kultúra si vyžaduje osobitý prístup pri zvestovaní evanjelia.
- Pavol pri evanjelizácii vždy nadväzuje na hodnoty danej kultúry.
- Ako prispôbiť metódu evanjelizácie kultúre, ale nerobiť pri tom kompromisy?

ZVESTOVAŤ FILOZOFOM

O jednom z Pavlových najznámejších misijných snažení sa dozvedáme z toho, čo sa udialo v Aténach. Atény boli domovom niektorých najväčších svetových filozofov staroveku, napríklad Sokrata, Platóna a Aristotela. Je zaujímavé, že napriek takej rozvinutej filozofii a odvolávaniu sa na rozum a logiku, mesto bolo „oddané modlárstvu“. (Sk 17,16) Svedčí to o tom, že v konečnom dôsledku filozofia nemá odpovede na všetky ľudské potreby.

? Aký prístup Pavol zvolil, aby oslovil aténskyh filozofov? Čo vôbec nepoužíva? Bolo jeho úsilie úspešné? Sk 17,18-34

Epikurejci učili, že človek je šťastný, keď žije dobrým životom a v skromnej miere si dopraje pôžitok. Stoici, na druhej strane, naliehali na ľudí, aby sa uspokojili s tým, čo majú. Stoici i epikurejci počúvali Pavla na trhovisku. Keď sa s ním začali hádať, nazvali ho „táraj“. (Sk 17,18)

Napriek tomu, že sa filozofi Pavlovi vysmievali, pozvali ho na Areopág, aby k nim prehovoril. Tam sa stretávali filozofi, aby posudzovali nové učenia. Vo svojom príhovore Pavol prispôsobuje svoje poslanstvo pohanským poslucháčom tým (v. 22-25), že ho dáva do súvisu s ich kultúrou. Odvoláva sa na oltár, ktorý postavili neznámemu bohu a stotožňuje ho s Bohom Stvoriteľom.

Ani raz sa Pavol neodvoláva na Písmo, ako by to urobil v prípade, keby poslucháčmi boli Židia. Opäť poukazuje na svet prírody, ktorý poslucháči dobre poznajú a spája ho s nadprirodzenom. Hoci Pavol nepoužil Písmo, jeho poslanstvo bolo poslanstvom o Bohu.

? Hovorí príroda o Bohu? Možno zdokonaľiť poznanie Stvoriteľa prostredníctvom prírody?

- Pavlovo zvestovanie v kolíske filozofie.
- Umenie misionára hovoriť rečou, ktorej poslucháči rozumejú.
- Pavlova argumentácia – založená na hodnotách, ktoré poslucháči uznávajú.

POSOLSTVO NA AREOPÁGU

- 2** Znovu si prečítaj Sk 17,18-34. Kde sa nachádzajú zmienky o základných biblických pravdách – stvorení, vykúpení a súde? Do akej miery sa Pavlovo kázanie podobá nášmu posolstvu pri evanjelizácii?

Pavol nielen dobre poznal pohanskú literatúru, on z nej dokonca niektoré časti citoval spamäti. Napríklad výrok „v ňom žijeme, hýbeme sa a sme“ (v. 28) je citátom básnika z Kréty. Používa aj výrok, ktorý povedal Kleantes (pohanský stoický filozof), keď sa v básni vyznáva zo svojej lásky k bohu Diovi slovami: „Veď sme jeho rodom.“ (v. 28) Pavol teda berie niečo z ich kultúry a robí tak most k pravde, ktorú im chce zvestovať.

„Pavol vystrel ruku k chrámu plnému modiel. Otvorene im povedal, čo mal na srdci, a poukázal na falošné predstavy náboženstva Aténčanov,“ píše Ellen G. Whiteová. „Tí rozvážnejší z poslucháčov nad jeho úvahami žasli. Preukázal, že pozná ich umelecké diela, literatúru i náboženstvo.“ (SA 144; AA 237)

Potom dodáva: „V Pavlových slovách má cirkev vzácné poučenie... Keby bol svojím prejavom napadol ich bohov či významných aténskeho mužov, mohol sa vystaviť nebezpečenstvu Sokratovho údeltu. On im však s jemnocitom prameniaticim z Božej lásky ohľaduplne odvracal myšlienky od pohanských božstiev tým, že predstavil pravého Boha, ktorého nepoznali.“ (SA 147; AA 241)

Pavol pochopil, že ak chceme ľudí viesť, musíme sa s nimi najprv stretnúť tam, kde sú. To znamená zamerať sa na ich potreby a ich záujmy – a potom svoje posolstvo sformulovať tak, aby na to nadväzovalo. To neznamená oslabiť ho. Ide tu len o otázku komunikácie – hovoriť s ľuďmi slovami a jazykom, ktorému môžu porozumieť.

- 2** Ktorý prvok vyvolal medzi Pavlovými poslucháčmi v Aténach najväčší nesúhlas? Prečo? Čo by sme sa z toho mali naučiť? Má snaha vysvetliť logicky všetko, čomu veríme, svoje hranice?

- Misionár dobre pozná kultúru a hodnoty svojich poslucháčov.
- Taktnosť vo vyjadrení k pohanstvu, s ktorým nemôžeme súhlasiť.
- Aj logika má svoje hranice – kto nechce počuť, nepomôžu mu žiadne argumenty.
- Aj keby odmietla väčšina, vždy je niekto, koho posolstvo osloví!

PAVLOVA METÓDA

ZAKLADANIA ZBOROV

? Prečítaj si Rim 15,18-23. Ako mohol Pavol tvrdiť, že „naplnil všetko Kristovým evanjeliom“ (v. 19), keď sa väčšia časť populácie ešte zjavne nestala kresťanmi? Ako máme posudzovať úspešnosť evanjelizácie?

Pavol sa rozhodol zakladať nové zbory v strategických mestách po celej oblasti. Vyberal si miesta, ktoré tvorili veľké dopravné križovatky – či už rímske cesty alebo prístavné mestá – a ktoré boli významnými obchodnými alebo administratívnymi centrami. Takýmto spôsobom zriadil strategické „majáky“ po celej oblasti. Jeho plánom bolo, aby tieto nové skupiny veriacich rozšírili dobrú správu do okolia svojich miest. A keď Pavol svoju misijnú prácu na tom-ktorom mieste ukončil a cestoval ďalej, pre nových veriacich sa úloha osloviť ďalších len začala.

Na svojej druhej misijnej ceste Pavol založil kresťanský zbor v Tesalonike, najväčšom meste v Macedónsku. Pomáhali mu Timotej a Sílās. Tesalonika ležala na križovatke dvoch významných rímskych hlavných ciest a bola veľkým prístavným mestom pre celý región. Založená skupina úprimne veriacich v tomto meste bola centrom, z ktorého mohli po celej oblasti vyrásť ďalšie zbory.

A tak sa aj stalo. „...stali ste sa vzorom pre všetkých veriacich v Macedónsku aj Achájsku. Lebo od vás sa Pánovo slovo šírilo nielen v Macedónsku a Achájsku, ale vaša viera v Boha prenikla všade, takže my už nemusíme nič hovoriť.“ (1 Tes 1,7,8)

Toto spoločenstvo bol vzorom pre ďalšie zbory. Je zaujímavé, že grécky výraz pre cirkev (ekklézia) nebol špeciálne kresťanským slovom. Používal sa pre akékoľvek zhromaždenie ľudí na rôznom mieste. Kresťanská „ekklézia“ však bola povolaná pre konkrétny účel – nielen sa navzájom stretávať pri bohoslužbách, ale dobrou správou, ktorú veriaci prijali, osloviť spoločnosť, v ktorej žili.

? Cirkev neexistuje len preto, aby sa starala o vlastných členov. Aký je tvoj názor? Si členom cirkvi len preto, aby niekto naplnil tvoje potreby, alebo chceš viac dávať, ako prijímať?

- Nové zbory na strategických miestach – tam, kde je možnosť osloviť veľa ľudí.
- Pavol sa nepovažoval za génia, ktorý si všetko urobí sám!
- Poslanie kazateľa – každého člena zboru zapojiť do misie a služby.
- Prvoradá poslanie zboru – šíriť evanjelium!

ODPORÚČANÉ ŠTÚDIUM

„Pavol obmieňal spôsob práce. Zvestovanie posolstva prispôboval okolnostiam, v ktorých sa nachádzal.“ (GW 118)

„Sú takí, ktorých pravda nepresvedčí, aj keby ste ju predstavili akýmkoľvek spôsobom. Boží pracovník by napriek tomu mal pozorne zvoliť tú najlepšiu metódu, aby v mysliach svojich poslucháčov nedal podnet na vznik rôznych predsudkov alebo bojachtivých nálad.“ (Ellen G. Whiteová v RaH 25. novembra 1890)

„Boží pracovníci nemajú byť zástancami jedinej myšlienky, ľuďmi, ktorí by boli stereotypní v spôsobe svojej práce, neschopní uvedomiť si, že svoj spôsob zvestovania pravdy musia prispôbiť tomu, medzi akými ľuďmi pracujú a v akej situácii sa títo ľudia nachádzajú.“ (GW 119)

„Kto preukazuje radostnú a trepezlivú láskavosť a kresťanskú zdvorilosť, získa si srdcia ľudí, potlačí ich predsudky a bude sa snažiť učiť ich pravde bez toho, aby v nich podnecoval bojové nálady. To všetko robí preto, že miluje ľudí a túži ich priviesť ku Kristovi, aby mohli byť zachránení.“ (Ellen G. Whiteová, Sketches From the Life of Paul, 162)

NÁMETY NA UVAŽOVANIE

1. Ako by si čo najlepším spôsobom predstavil to, čomu ako adventisti veríme
 - ateistickému vysokoškolskému študentovi
 - človeku iného (nekresťanského) náboženstva
 - inoveriacemu kresťanovi
 - inému adventistovi
 - niekomu, kto je voči viere a Pánu Bohu úplne ľahostajný?
2. Naše prístupy k zvestovaniu posolstva o milosti môžu byť rôzne. Čo by sme však mali mať spoločné? Čo by malo vždy byť jadrom a v popredí nášho posolstva bez ohľadu na okolnosti?
3. Do akej miery je tvoj zbor zameraný na misiu? Čo môžeš urobiť, aby sa tvoj zbor viac orientoval na oslovovanie iných ľudí?

ZHRNUTIE

Komunikácia neprebíha, ak poslucháč nie je schopný pochopiť, čo mu hovoríme. Pavol nám je príkladom, že naše posolstvo musíme vyjadriť tak, aby mu ľudia rozumeli.